

Abstrakt

Przedmiotem rozprawy jest problematyka bezpieczeństwa militarnego w myśli politycznej partii nurtu liberalnego w Polsce po roku 1989.

Zasadniczym celem rozprawy doktorskiej jest analiza myśli politycznej polskich ugrupowań nurtu liberalnego pod kątem głównych problemów bezpieczeństwa militarnego w III RP. Badaniu zostały poddane ideologie, koncepcje i programy partii: Kongres Liberalno–Demokratyczny, Unia Demokratyczna, Unia Wolności, Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Ruch Palikota, Unia Polityki Realnej/Kongres Nowej Prawicy/Koalicja Odnowy Rzeczypospolitej Wolność i Nadzieja (KORWiN). Dobór próby zdeterminowała chęć zachowania reprezentatywności podmiotów tworzących liberalną myśl polityczną. Wskazane ugrupowania reprezentują różne odłamy liberalizmu, co pozwoliło na uzyskanie szerokiego obrazu poglądów na bezpieczeństwo militarne wśród partii tego nurtu. Zwrócono uwagę na teoretyczną i praktyczną działalność ugrupowań politycznych. Część ze wskazanych partii od początku lat 90. XX w. zajmowała liczącą się pozycję na polskiej scenie politycznej, pozyskując poparcie wyborców i wprowadzając swoich reprezentantów do parlamentu oraz koalicjach rządowych.

Wymiar czasowy rozprawy został określony jako okres od przemian ustrojowych Polski, zainaugurowanych w 1989 roku, do wyborów parlamentarnych i europejskich w 2019 roku. Początkowa cezura związana jest transformacją ustrojową w Polsce, której skutki znalazły odzwierciedlenie w sferze bezpieczeństwa RP. Końcowa data to rok 2019, w którym przypadły wybory do Sejmu IX kadencji oraz wybory do Parlamentu Europejskiego. Przyjęcie powyższych ram czasowych pozwoliło na utrzymanie dystansu badawczego, niezbędnego do obserwacji najbardziej charakterystycznych postulatów nurtu liberalnego. Istotna była również chęć kompleksowego ujęcia tematu poprzez objęcie badaniem okresu umożliwiającego zobrazowanie ewolucji liberalnej myśli politycznej w Polsce. Wydaje się, że wskazany okres obfituje w wystarczająco obszerny materiał badawczy oraz w problemy na tyle ważne dla bezpieczeństwa militarnego Polski, aby w sposób kompleksowy przedstawić analizowany temat. Istotnymi punktami czasowymi są daty

kolejnych wyborów parlamentarnych oraz wyborów do Parlamentu Europejskiego, ponieważ w tym czasie aktywność programowa partii jest największa.

Zagadnienia poruszone w pracy doktorskiej obejmują kwestie zagrożeń bezpieczeństwa militarnego, budowy własnego potencjału obronnego, modernizacji polskich sił zbrojnych, sojuszy międzynarodowych, relacji bilateralnych, obrony terytorialnej oraz udziału polskich żołnierzy w misjach poza granicami kraju. W tym zakresie wskazano punkty wspólne i rozbieżności w stanowiskach poszczególnych ugrupowań nurtu liberalnego.

Istotne było również ukazanie ewolucji postulatów poszczególnych ugrupowań na przestrzeni lat w programach formułowanych przy okazji kolejnych wyborów parlamentarnych oraz wykazanie ich zależności od realizowanej w danym okresie polityki rządowej, a także sytuacji geopolitycznej Polski. Badania miały także za zadanie odpowiedzieć na pytanie, które obszary bezpieczeństwa militarnego były przedmiotem szczególnej uwagi partii politycznych nurtu liberalnego w III RP.

Abstract

The subject of the doctoral dissertation is the issue of military security in the political thought of liberal parties in Poland after 1989.

The main goal of the doctoral dissertation is to analyze the political thought of Polish liberal groups in terms of the main problems of military security in the Third Polish Republic. The following party ideologies, concepts and programmes were examined: Liberal-Democratic Congress, Democratic Union, Freedom Union, Civic Platform, Real Politics Union, New Right Congress, Freedom and Hope Restoration Coalition, Palikot Movement, Nowoczesna.

The indicated groups represent various currents of liberalism, which allowed for a broad picture of views on military security. Attention was paid to the theoretical and

practical activity of political groups. Some of the indicated parties from the beginning of the 1990 held prominent positions on the Polish political scene, gaining public support and introducing its representatives to the parliament, and participating in government coalitions.

The time span of the dissertation covers the period from the systemic transformations in Poland inaugurated in 1989 to the parliamentary and European elections in 2019. The initial turning point is related to the systemic transformation in Poland, the effects of which were reflected in the sphere of Poland's security. The end date is 2019, which included elections to the Sejm of the 9th term and elections to the European Parliament. It seems that the indicated period is full of sufficiently extensive research material and issues vital enough for Poland's military security to comprehensively present the analysed topic. Significant time points are the dates of the consecutive parliamentary elections and elections to the European Parliament, as at that time the party's programme activity is the highest.

The issues discussed in the doctoral dissertation include the issues of threats to military security, building own defence potential, modernisation of Polish armed forces, international alliances, bilateral relations, territorial defence and the participation of Polish soldiers in missions abroad. In this respect, common points and divergences in the positions of individual groups of the liberal current were identified.

It was also important to show the evolution of the postulates of individual parties over the years in the programs formulated on the occasion of the next parliamentary elections and to demonstrate their dependence on the government policy implemented in a given period, as well as the geopolitical situation of Poland. The research was also intended to answer the question which areas of military security were the subject of special attention to liberal political parties in the Third Polish Republic.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo militarne, bezpieczeństwo państwa, liberalizm, myśl polityczna, myśl polityczna liberalizmu, partie liberalne, III Rzeczpospolita.

Key words: military security, state security, liberalism, political thought, political thought of liberalism, liberal parties, Third Polish Republic.